

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYA

H/12471. számú

országgyűlési határozati javaslat

**Tápiószele Nagyközség Önkormányzata képviselő-testülete
feloszlásáról**

**Előadó: Dr. Lamperth Mónika
belügyminiszter**

Budapest, 2004. november

Az Országgyűlés**..../2004. (.....) OGY határozata****Tápiószele Nagyközség Önkormányzata képviselő-testülete feloszlásáról**

1. Az Országgyűlés a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 93. §-ának (2) bekezdése alapján Tápiószele Nagyközség Önkormányzatának képviselő-testületét alkotmányellenes működés miatt feloszlítja.
2. Az Országgyűlés az időközi helyi önkormányzati képviselő- és polgármester-választást Tápiószele nagyközségben 2005. január 22-ére (szombat) tűzi ki.
3. E határozat a közzététele napján lép hatályba.

INDOKOLÁS

Tápiószele Nagyközség Önkormányzata képviselő-testülete felosztatásáról szóló országgyűlési határozati javaslatához

1. A Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 19. § (3) bekezdés 1) pontja és a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 93. § (2) bekezdése szerint az Országgyűlés a Kormánynak – az Alkotmánybíróság véleményének kikérése után előterjesztett – javaslatára felosztatja azt a helyi képviselő-testületet, amelynek működése az Alkotmánnyal ellentétes.

A helyi önkormányzás zavartalanságának fenntartása, feltételeinek biztosítása a helyi képviselő-testületnek alkotmányos kötelessége. Nem tesz eleget alkotmányos kötelezettségének az a helyi képviselő-testület, amely a jogszabályoknak megfelelően működni nem tud. Az Alkotmány, illetőleg az Ötv. azt is egyértelművé teszi, hogy az önkormányzás nemcsak jog, hanem kötelesség is. A törvényben meghatározott kötelezettség teljesítésének elmulasztása alkotmányos szabályt sért.

Az Alkotmány 42. §-a értelmében a község, a város, a főváros és kerületei, valamint a megye választópolgárainak közösségét illeti a helyi önkormányzás joga. Valamely önkormányzati képviselő-testület működésének hiánya, az Ötv.-nek megfelelő működés tartós mellőzése, a működőképesség helyreállításának, a működés folytatásának kilátástalansága ellentétes az Alkotmánnyal. Ez sérti ugyanis a választópolgároknak a helyi önkormányzáshoz való jogát.

A képviselő-testület működésének hiánya ellentétes az Alkotmány 44/A. §-ának azokkal a rendelkezéseivel is, amelyek a képviselő-testület által az Alkotmány és a törvény keretei között elvégzendő feladatokat, teljesítendő kötelezettségeket állapítanak meg. A képviselő-testület alkotmányos jogai és kötelességei gyakorlásának hiánya alkotmánysértő mulasztás. Ebben az esetben megoldást csak az Országgyűlés általi felosztatás eredményezhet, tekintettel arra, hogy a képviselő-testület nem oszlatta fel magát.

2. Tápiószele Nagyközség Önkormányzatának képviselő-testülete a 2002. évi önkormányzati választásokat követően 13 fő képviselővel és a polgármesterrel kezdte meg munkáját. A ciklus első évében működése biztosított volt, azonban már ekkor keletkeztek érdekellentétek a képviselő-testületen belül.

A Pest Megyei Bíróság 2003. márciusában két önkormányzati képviselő összeférhetetlenségét mondta ki, és ezt követően a helyi választási bizottság a listán következő két jelöltnek mandátumot adott. Az összeférhetetlenséggel érintett két képviselő a megyei bíróság döntése ellen felülvizsgálati kérelemmel élt, amelynek eredményeképpen a Legfelsőbb Bíróság a megyei bíróság korábbi határozatát hatályon kívül helyezte.

A Legfelsőbb Bíróság döntésének következményeként az összeférhetlenséggel érintett képviselők mandátumukat visszakapták, így a törvényben meghatározott 13 fő helyett 15 önkormányzati képviselő tagja lett a képviselő-testületnek. A kialakult helyzet tovább mélyítette a képviselő-testületen belüli ellentéteket.

A Belügyminisztérium többféle módon próbálta a képviselő-testület működőképességét elősegíteni. A helyzet jogi rendezése érdekében – mivel a választási eljárási szabályok alapján a választási szerveknek a mandátum kérdésében hatáskörük nincs – kezdeményezte az összeférhetlenségi eljárási szabályok módosítását tekintetben, hogy a megyei bíróság döntése elleni felülvizsgálat lehetőségét törvény zárja ki, amelyről azonban az Országgyűlés még nem döntött. A képviselő-testületen belüli érdekellentétek feloldásaként javasolta az érintetteknek, hogy a vitatott mandátummal rendelkező képviselők mondjanak le, ennek hiányában a képviselő-testület döntsön feloszlásáról, és ezzel egyidejűleg hozza meg azokat a döntéseket, amelyek az eredményes időközi választásig biztosítják az önkormányzat működőképességét. Az érintettek ígérete ellenére döntéseket a képviselő-testület nem hozott, nem mondta ki feloszlását sem.

A Pest Megyei Közigazgatási Hivatal törvényességi ellenőrzési jogkörében vizsgálta a képviselő-testület működését és megállapította, hogy 2003. október végétől a képviselő-testület nem ülésezett, döntéseket nem hozott. A polgármester az elmúlt időszakban 16 alkalommal – ebből három esetben a közigazgatási hivatal vezetőjének kezdeményezésére – összehívta a képviselő-testület ülését, azonban a napirendeket nem tárgyalták meg és a képviselő-testület nem hozott döntéseket, egy esetet kivéve – 2004. május 21. –, amikor elfogadták a 2004. évi költségvetési rendeletet.

Tápiószele Nagyközség Önkormányzatának képviselő-testülete 2003. októbere óta nem működik, az általa képviselt választópolgárok és a település összlakosságának érdekeit érvényre juttatni nem tudja, hiányoznak a zavartalan és folyamatos működéshez szükséges, pl. pénzügyi, gazdálkodási tárgyú alapvető döntések, akadályoztatva van az intézmények működ(tet)ése, nem biztosítható a település normális életvitele.

Tápiószele Önkormányzat – a képviselő-testületben kialakult létszámtöbblet és ellentétek miatt – az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Áht.) 72. §-ában foglalt határidőre nem fogadta el a 2004. évi költségvetési rendeletét és nem alkotta meg a 2002. és 2003. évi zárszámadásról szóló rendeletét. A költségvetési rendelet hiánya miatt 2004. áprilisától az önkormányzatot a nettó finanszírozás keretében megillető állami támogatások, hozzájárulások, stb. folyósítását fel kellett függeszteni. Az állami támogatások folyósításának felfüggesztése a jogszabály értelmében addig tart, amíg az önkormányzat képviselő-testülete nem fogadja el az éves költségvetési rendeletét.

Költségvetési rendelet hiányában az Áht. 77. §-a szerinti, átmeneti gazdálkodásra vonatkozó szabályok az irányadóak, azonban a nettó finanszírozás keretében

juttatandó állami támogatások, hozzájárulások felfüggesztése miatt az önkormányzat nem tudta teljesíteni a település működésével kapcsolatos kötelezettségeit.

Mindezen túlmenően fennállt annak a veszélye, hogy az önkormányzat ellen adósságrendezési eljárás indul. Az Áht. értelmében a Magyar Államkincstár ugyanis megelőlegezte az önkormányzat számára a bérszámfejtés keretében az államháztartás alrendszereit megillető kötelezettségeket (közterheket), azonban a nettó finanszírozás felfüggesztése miatt az önkormányzattól – utólag – nem tudta „behajtani” azokat. Így a Magyar Államkincstár május és június hónapokban azonnali beszédési megbízást nyújtott be az önkormányzat ellen.

A 2004. május 21-i ülésén a képviselő-testület végül is elfogadta 2004. évi költségvetési rendeletét, más napirend tárgyalásában azonban nem sikerült megállapodni. A költségvetési rendelet elfogadását követően az elmaradt finanszírozáshoz hozzájutott az önkormányzat, így az inkasszók teljesülésével a gazdasági működésképtelenség veszélye elhárult (ha az inkasszó 60 napon belül nem teljesül, úgy a kincstár az Áht. értelmében kezdeményezi az adósságrendezési eljárás megindítását), a biztonságos működés helyreállt.

3. Az Ötv. 93. § (2) bekezdése szerint az Országgyűlés a Kormánynak – az Alkotmánybíróság véleményének kikérése után előterjesztett – javaslatára felosztatja azt a helyi képviselő-testületet, amelynek működése az Alkotmánnyal ellentétes. A Kormány kérte az Alkotmánybíróság véleményét. Az Alkotmánybíróság 2004. október hó 4. napján megtartott ülésén 771/H/2004. határozatával kialakította a véleményét a következők szerint: „Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy alkotmányellenes, ha a helyi önkormányzati képviselő-testület tartósan nem működik, és működőképességének helyreállítása, illetve működésének folytatása nem várható.”

4. A képviselő-testület felosztatásával (az erről szóló országgyűlési határozat közzétételének a napjával) megszűnik a képviselő-testület és a polgármester megbízatása. A választópolgárok ezzel lehetőséget kapnak arra, hogy megteremtsék az eredményes helyi önkormányzás alapvető személyi feltételeit, képviselő-testületet és polgármestert válasszanak az időközi választáson.

Ha az Országgyűlés az Ötv. 93. § (2) bekezdése alapján az önkormányzati képviselő-testületet felosztatja, egyidejűleg 60 napon belüli időpontra kitűzi az időközi választást. Az Ötv. 94. § d) pontja szerint a köztársasági elnök köztársasági biztost nevez ki meghatározott önkormányzati, továbbá az államigazgatási feladatok ellátásának irányítására – az új képviselő-testület megválasztásáig terjedő időre –, ha az Országgyűlés a helyi képviselő-testületet felosztatja.

A határozati javaslat szerint az időközi helyi önkormányzati képviselő- és polgármester-választás Tápiószele Nagyközségben 2005. január 22-ére (szombati napra) kerülne kitűzésre.